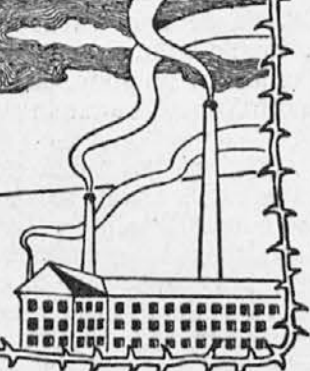

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnishvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na očinina znaša:
celoletna . . . K 3—
poluletna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 6. V LJUBLJANI, dne 10. januarija 1908. Leto III.

Po začrtani poti naprej!

Bližajo se nam deželnozborske volitve. V njih bo naše delavstvo moralo zavzeti odločno stališče. Vsak naš človek bo moral biti, kakor pravi krepki angleški pregovor: Right man in the right place — Pravi mož na pravem mestu. Kajti vsak delavec mora zdaj pomisliti, da bo novi deželni zbor pomenjal zgolj prehodno dobo, da mora zgolj mimooidoče stanje pomenjati! Bojnega orožja delavstvo ne sme odložiti in ne sme trpeti, da bi vprašanje o preosnovni deželnozborskega volivnega reda zamočvirilo. Delavstvo bodi kvas, ki bo vzdignil politično javno mnenje v neumorni boj za to zahtevo. Za to vsak naš volivec zdaj neizmerno mnogo pomeni.

Razmere v deželi so neznosne. Niso samo pri nas, so tudi drugod povsod po vsej državi. Splošna in enaka volivna pravica za državni zbor je polovično delo, posplošiti in poenaciti se mora volivna pravica tudi za deželne zборе. Drugače ni mogoča v modernem duhu vodena socialna politika in delavska zakonodaja. V prvi vrsti pa mora seveda prodreti načelo politične enakopravnosti vseh slojev, vsakega posameznika. Deželni zbori so ravnotako kakor državni zbori postavodajna zastopstva in pri postavodaji ni nobenega razloga, da bi prevladoval glas premožnejših slojev. Dežela n. pr.

Bog vidi resnico, a je takoj ne pokaže.

Spisal F. M. Dostojevsky. Preložil Ivo Česnik.

V mestu Vladimiru je živel mlad kupec Aksjonov. Imel je dve prodajalni in hišo.

Po zunanosti je bil Aksjonov temnorjav, kodrastih las, lep in prvi veseljak in pevec. Zmlada je Aksjonov mnogo pil in iskal zdražbe in preprirov, ko se je napil; odkar se je oženil, je nehal piti, in se je to samo redko zgodilo.

Enkrat na leto se je vozil Aksjonov v Nižnij Novgorod na semenj. Ko se je poslovil od svojih, mu je rekla žena:

»Ivan, Dimitrijevič, ne hodi zdaj; v snu sem te videla nesrečnega.«

Aksjonov se je posmehal in rekel:

»Vedno se bojiš, kajne, da se napijem na sejmu?«

Žena mu je odgovorila: »Sama ne vem, česa se bojim, težke sanje sem imela. Sanjalo se mi je, da si prišel iz mesta. Vzel si kapo z glave, in jaz vidim: vso sivo glavo imaš.«

Aksjonov se je zasmejal: »No, prav; to se pravi, da bom imel dobiček. Boš že videla, kako

odločuje o gmotni dobrobiti svojih uslužbencev, svojega proletariata. Ona daje državi tudi podnetov, navodil za širšo državno zakonodajo. Če torej v državnem zastopstvu velja načelo politične enakopravnosti potom splošne in enake volivne pravice, mora tudi za deželna zastopstva veljati.

Delavstvo zdaj vé, kaj je njega poklic. Brez razlike lahko začne zopet odločno akcijo za popolno in radikalno demokratizacijo deželnega zbora. Zato bo delavstvo ob teh volitvah dalo svoj glas le tistemu kandidatu, le tisti stranki, ki jamči, da bo izvojevala splošno in enako volivno pravico za deželni zbor in ki se bo brez ozirov na desno in levo in nemudoma tega dela lotila. Delavstvo odločno zahteva, da ne sme bodoče zasedanje kranjskega deželnega zbora minuti, ne da bi se izvojevala vsaj taka volivna reforma, ki bo ustvarila predpogoje in omogočila uveditev splošne in enake volivne pravice. Delavstvo se ni borilo za prazne marne. Načela niso delavstvu kakor znano Cankarjevo »Prepričanje«, v rdeče usnje vezano, izmenljivo in izgubljivo. Ni nam za gospodarstvo, osebnih interesov ne smemo iskati. Kdor tega ne umeje, ta ni za nas. Zavest demokratiških ljudskih slojev je že tako dozorela in v svojem jedru tako prava, da mora izginiti iz površja vsako stremljenje po kakem zgolj hipnem političnem vspehu. Delavstvo bodi stražnik in glasnik, da ta misel ne zamre med odločujočimi činitelji.

Med brati in sestrami.

Idrija. Promet Krščanskega gospodarskega društva v letu 1907. Sprejemki: Blagajniški preostanek l. 1906 1106 K 76 vin. Vplačani deleži 798 K. Pristopnine 90 K. Začasno posojilo 4500 K. Prejemki za blago 120.537 K 61 vin. Dar neimenovanega 100 K. Vzdignjeni delež pri »Zadružni Zvezi« v Ljubljani 190 K. Iz »Ljudske hranilnice in posojilnice v Idriji« vzdignjeni naloženi denar 6144 K 53 vin. Obresti naloženega denarja 132 K 51 vin. Izdatki:

imenitna kupčija bo; dragocena darila prinesem domov.«

In poslovil se je od družine in se odpeljal. Sredi pota je došel znanega kupca in sklenil ž njim skupno prenočiti. Kupila sta si čaja in legla k počitku v dveh sosednih sobah. Aksjonov ni maral dolgo spati, zbudil se je sredi noči in ker je bilo laglje voziti v hladu, je poklical voznika in mu velel napreči. Potem je stopil v izbo, poračunal s krčmarjem in se odpeljal.

Peljal se je štirideset vrst in ustavil konje, da bi se nakrmili; oddahnil se je v senci na dvorišču in šel obedovat na verando; ukazal je postaviti samovar, vzel je kitaro in začel igrati. Naenkrat pridirja na dvorišče trojka z žvenklanjem in z voza stopi uradnik in dva vojaka, napoti se k Aksjonovu in ga vpraša: »Kdo?, odkje?« Aksjonov pove vse in prosi: »Smem li postreči s čajem?« Uradnik ne preneha z vpraševanjem: »Kje je prenočil prošlo noč? Sam ali s kakim trgovcem? Jeli videl zjutraj trgovca? Zakaj je odšel zgodaj?« Aksjonov se je čudil, čemu ga vse vprašuje, a povedal je natanko, kakor je bilo in pristavil: »Čemu me tako vprašujete, saj nisem tat ali razbojnik. Grem za svojim opravkom in ni me treba izpraševati.«

Izplačani deleži 843 K. Vplačani delež »Gospodarski Zvezi« v Ljubljani 320 K. Izdatki za blago 105.714 K 64 vin. Voznina 4875 K 41 vin. Vžitina 2416 K 42 vin. Inventar premičnin 76 K 43 vin. Hišnji davek 90 K 19 vin. Hišna najemščina 200 K. Pridobninski davek 1130 K 52 vin. Neposredna pristojbina 6 K 10 vin. Plače uslužbencem 1478 K 60 vin. Dnine 77 K 01 vin. Pisarn. potrebščine 54 K 17 vin. Tiskovine 164 K 44 vin. Poštne in brzojavi 45 K 22 vin. Kurjava in svečava 124 K 60 vin. Bolniška blagajna 57 K 96 vin. Nagrade 1366 K. Upravni prispevek »Zadr. Zvezi« 25 K. Potnine 39 K. Dividenda l. 1906 6372 K 49 vin. Obresti celih vplačanih deležev 735 K 07 vin. Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani zavarovalnina za blago 20 K 15 vin. Razno popravilo pri hiši 63 K 24 vin. Začasno posojilo »Ljudski posojilnici v Idriji« 4500 K. Obresti od zač. posojila 13 K. V »Ljudsko hranilnico« vloženo 2132 K 51 vin. Razno 20 K 10 vin. Gotovina konec l. 638 K 14 vin. Toraj ako primerjamo z letom 1906, smo prejeli za prodano blago 8457 K 52 vin. več, akoravno je posebno to leto naš debeli Tonček po svoji umazani cunji agitiral, kako da imamo malo botog in da je pri nas vse dražje kakor v vsaki majhni štacuni.

Idrija. Bravcem tega lista dobro znani jamski surovi nadpaznik se je v jami proti več rudarjem izrazil, procenti bodo koristili le tistim, ki bodo bolni in tistim, ki so v forovtu, Vam pa nič, ki delate na geding. To radi verjamemo, da ne bodo procenti koristili rudarjem, ki delajo na akord, dokler bo pošiljalo ministstvo take uradnike v naš rudnik, da bodo dotičnemu nadpazniku verjeli, kako se dela, dokler se ne bo uradnik sam prepričal. Procenti so pa spoznani samo onim delavcem, ki delajo na akord, in ako jih ne bomo dobivali, se že vemo kam obrniti, da jih ne bo delil isti surovi nadpaznik. Njemu pa povemo, da smo že siti njegovih surovih izrazov; ako noče odjenjati, bomo mu mi naredili konec.

Izjava iz Idrije. Antekristan je obljubil v svojem listu »Naprej«, da kadar bo mezdnogibanje končano, da bode prinesel v listu vse

Tedaj je uradnik poklical vojaka in rekel: »Jaz sem sodnik in te izprašujem zato, ker je bil umorjen trgovec, s katerim si prenočil. Pokaži svojo prtljago, vi jo pa preiščite!« Šli so v sobo, vzeli kovčeg in potno torbo, odprli vse in preiskali. Nakrat je potegnil sodnik iz torbe nož in zaklical: »Čigav nož je to?«

Aksjonov je pogledal in videl — krvav nož so potegnili iz njegove torbe in se je ustrašil.

»Čigava kri je na nožu?«

Aksjonov je hotel odgovoriti, a ni spravil besedice iz sebe.

»Jaz . . . jaz ne vem . . . jaz . . . nož, . . . jaz . . . ni moj . . .«

Tedaj je rekel sodnik: »Zjutraj so našli trgovca umorjenega v postelji in razun tebe ni mogel storiti tega nihče. Hiša je bila od znotraj zaprta, a v hiši ni bilo žive duše razun tebe. In krvav nož smo našli v tvoji torbi, in na licu se ti pozna. Odgovori, kako si ga umoril in koliko denarja si mu ugrabil?«

Aksjonov se je zaklel, da ni on morilec, da ni videl trgovca od kar je ž njim pil čaj, da ima 8000 lastnih rubliev, da nožič ni njegov. Glas se mu je tresel, lice je pobledelo in ves je trepetal od strahu, kot bi bil kriv.

izdajavce, a do zdaj jih še ni niti enega. Med delavci se pa že trosi neresnična vest o nekem izdajstvu. Jaz nižje podpisani sem razpisal nagrado 1000 K onemu, ki dokaže, da je dalo resolucijo strokovno društvo po 24. juliju, in ni ga nobenega po denar. Zatorej imenujem vse one, ki so nas zmerjali z izdajavci in še trde, javne lažnike, lopove, in tatove dobrega imena, da bi pa kdo ne mislil, da se bom skrtil pod plašč drž. poslanca g. Gostinčarja, dovoljujem vsem istim, katerim ni ta naslov po godu, da me pri sodnji poiščejo. Jakob Kaučič, rudar in posestnik v Idriji.

Jesenice. V naši občini ni nobenega gospodarstva, to se opaža povsod. Delati se sme, kar se hoče. Gostilne so cele noči odprte. Zato se ne čudite, ako se vedno vrše poboji. Na sv. Treh kraljev večer, pravzaprav v torek ob 1. uri ponoči so se sprli vinjeni fantje v gostilni pri »Oliščiču«. Posledica tega je, da so trije nekega železničarja obklali tako, da gotovo umre.

Iz Haloz. Prav od srca ste nam govorili v uvodniku »Naše Moči« z dné 3. januarja t. l. Da bi ne nosil našega društva v žepu domišljavi Črtomirček, bi bili na ta izvrstni list že naročeni, saj smo sami ubogi delavci in pa od uime leto za letom obiskovani kmetje pri društvu, ki ga imata Šerona in Kosi za »svojega«. Venomer blati slednji poštene ljudi v »Štajercu«, »Domovini« in »Narodnem Listu«, tako da se nam gabi iti te liste v društvo brat, »Gospodarja« pa je ta liberalna sodrga lani najprej izstrigla in potem na trgu pred cerkvijo zadržala, tudi knjige v društvu niso kaj prida, ker g. knjižničarju silno smrdi cerkev in molitev — ter duhovni, čeprav ima napis naša šola: Pokuku in »vzgoji«. Pri tamburaših ima par plehtarjev v »svojem« društvu, katerim »tala« liberalne liste, včasih pa kar šolarjem, zlasti ob volivni dobi ga žene taka strast. Pomaga mu par lmečnozobcev, sicer ga nihče ne mara. Bomo videli, kaj bodo počeli ob občnem zboru trezni odborniki, ali bodo še dalje trpeli to mrtvilo, ali bodo se odločili za delo na zdravi krščanski podlagi. Tako ne more iti dalje. Proč z grdo hinavščino, naj se ločijo pleva od zrnja! Radi pogrešimo Gnilšeka in Rakuša, če že hočeta vleči z nasprotniki, saj ljudstvo ju že davno obsoja, radi kljubovanja g. župniku, ki takim ljudem ne puste komandirati pri cerkvi, kar je prav. S temi se ne maramo družiti, ker ne vedo nobene omike. Prej pijó iz kaplanove kleti, potem ga pa blatijo po listih. — Barbarčan.

Idrija. Kristan in njega pristaši vedno zabavljajo čez klerikalce ter jih imenujejo s klečeplazci, oni so pa smeli klečeplaziti okolu klerikalcev, da so njim pomagali, da ni šla njih čipkarska zadruga v zrak, ter da je še ostal Kristan-hercovi dami lep košček belega kruha, zakaj pa niso šli k liberalcem prosit, da bi jim oni pomagali, ki se vedno ž njimi združujejo. No g. Kristan, boste morda tudi to tajili, ter trdili, da ni res.

Idrija. Kristanova farbarija. Sedaj smo pred durmi deželnozborske volitve, tedaj pa lovenje in agitiranje ter laži in zavijanje »mokraškega boga«. Pred kratkim je sklical skupaj provizioniste, da se bo on zavzel zanje pri njegovih poslancih za povišanje provizije. Preteklega leta, ko se je že meseca julija vložila prošnja za povišanje plač, tedaj pa pride dobri »gospod Kristan« čez več tednov, ko je bila stvar že v tiru, pa skliče svoje verne skupaj.

Sodnik je pozval vojaka, naj ga vkleneta in deneta na voz. Ko sta ga vrgla z zvezanimi nogami na voz, se je Aksjonov prekrižal in zajokal. Vzeli so Aksjonovo prtljago in denar in ga vtaknili v bližnjem mestu v ječo. Poslali so v Vladimir poizvedet, kakšen človek je bil Aksjonov, in vsi vladimirski trgovci in prebivalci so povedali, da je Aksjonov v mladosti pil in uganjal burke, a da je poštenjak. Tedaj so ga jeli soditi. Obsodili so ga, da je umoril rjezanjskega trgovca in mu pobral 20.000 denarja.

Žena je trpela radi moža in ni vedela, kaj naj misli. Vsi njeni otroci so bili še majhni in enega je še dojila. Vzela je vse s seboj in se napotila v tisto mesto, kjer je bil zaprt njen mož. V začetku je niso pustili k njemu, potem je prosila načelnike in so jo peljali k možu. Ko ga je videla v jetniški halji in verigah, skupno z razbojniki, se je zgrudila na zemljo in se dolgo ni zavedla. Potem je posadila otroke okrog sebe, sedla poleg njega in mu začela pripovedovati o domačih poslih in ga izpraševati vse, kar se mu je zgodilo. Povedal ji je natanko in ona je rekla:

ki skujejo neko zahtevo za 20 vinarjev višje ter tako razburi in zdivja delavce čez nas, da je marsikateri res verjel, ker mu ni bila stvar jasna. Kadar čuti od naše strani kak uspeh, tedaj pa »hop« moja zasluga je, da se je to doseglo. Kdaj bojo izpregledali ubogi reveži zaslepljeni, ni upanja, ker nimajo svojo voljo, ker jim je Kristan več, kakor Bog. — Sicer se pa te taktike ne poslužuje zgolj brezverec Kristan. Socialno demokratski mastno plačani tajniki so si vsi enaki: farbati, lagati, opravljati morajo znati, drugače jih ne nastavijo. Le delavstvo samo, ki ni navezano na rdeče plačance, kaj doseže. — Tesar v rudoobiralniškem oddelku.

Z lastnimi močmi.

Sava. Strokovno društvo priredi v nedeljo ob 4. uri popoldne shod na Savi pri Jeleni. Nanj!

Sava. Strokovna komisija ima v nedeljo ob pol 2. uri popoldne na Savi sejo.

Sava-Jesenice. »Katoliško delavsko društvo na Jesenicah« ima v nedeljo zvečer občni zbor v »Delavskem domu«.

Lep delavski shod v Svečah na Koroškem.

O bistriškem delavstvu na Koroškem ste v »Naši Moči« čitali že marsikaj žalostnega. Danes pa pišem nekaj veselega iz kraja, kjer ni še davno dovoljeval ravnatelj Faust delavcem, da bi smeli svobodno dihati. V svet je pognal našega somišljenika Rutarja, ker je odpiral delavcem oči in jim priporočal, da naj se združujejo. Rutar je šel po svetu, a seme, ki ga je zasejal, ni padlo na nerodovitno grudo, marveč na dobro zemljo in obrodilo že stoterni sad. O tem sem se osebno prepričal, ko me je zanesla noga minulo nedeljo v Sveče, kjer je bil napovedan delavski shod. Skok iz Kranjske na Koroško zdaj ni težaven, ko imamo novo alpsko železnico. Hujše je bilo takrat, ko je hodil bistriško delavstvo organizirat čez Karavanke naš jeseniški tovariš Čebulj. Revež se je na takem potovanju enkrat prehladil tako, da je ležal več časa v bolnišnici in še zdaj toži, da od takrat ni več tako zdrav, kakor je bil prej. Marljivo so delovali v Bistrici, kolikor je meni znano, tudi rajni g. kaplan Lakner, dr. Ehrlich in drugi koroški rodoljubi. »Naša Moč« se je opetovano z vsó odločnostjo potegovala za bistriško delavstvo. Posledica: tudi bistriško delavstvo se lepo organizira. Pa sem jo mahnil i jaz mednje, ker sem izvedel, da imajo preteklo nedeljo popoldne shod. V železniškem kurniku sem naletel na kopico pristašev nove koroške liberalne stranke, ki so se vozili menda na neki shod, kakor so si pripovedovali. Med njimi je bil tudi nekdo, ki je svojčas bil celo predsednik celovškega kršč. celovškega društva. Govorili nismo. Kot znana surovina nisem iskal nobene prilike, da pričem govoriti z ljudmi, ki jih osebno ne poznam. Le toliko sem opazil, da so ti koroški liberalci tako nobeli, da se vozijo z voznimi listki tretjega razreda kar v drugem razredu, češ, da je v tretjem razredu vse prenapolnjeno. Samo njihov glavvar, ne vem, kako se piše, bradati mož, je imel zeleni vožni listek. Govorili so možje »nove koroške stranke« o puncah, kroku i. t. d. Med postajama Žitopolje in Svetno vasjo je pa postal razgovor bolj duhovit. Pričeli so politikovati. Izpoznali so morebiti tička, ki se vozi ž njimi,

pa so pripovedovali, kako da gre nova koroška stranka lepo naprej. Mene je razgovor nad vse zanimal, še bolj pa govoreča gospoda, ki se je bahala, kake imenitne shode da prireja v Glinah, Bajtiščah in drugod po Koroškem. Če so in koliko so farbali, ne vem. Kot vesten potnik le zapišem, kar sem čul in videl. Res pa je, da zdaj obstoji že tudi na Koroškem liberalna stranka, ki je odlagala svoje smrdljive jajce prej v »Narod«, zdaj pa imajo svoj časopis. Na tisti kratki vožnji med Celovcem in Svetno vasjo sem pa opazil, da so koroški liberalci na las podobni našim kranjskim. Punce imajo radi, kakor naši; krokajo radi, kakor naši; čez farje zabavljajo radi, kakor naši; hripavo radi pojejo, kakor naši. In med poštenim delavskim in kmečkim ljudstvom na Koroškem imajo najbrže ravno toliko zaslombe, kolikor naši, namreč veliko 0. V Svetni vasi so izstopili in se peljali naprej proti Borovljam, kam, jih nisem vprašal, pa mi je tudi malo mar. V duhu sem pozdravil svoje podljubeljski prijatelje in znance pa prijatelja Arnūza. V Bistrici smo pa zapustili vlak in jo mahnil peš proti Svečam. Na Koroškem je lepo. Kraji slikoviti. Naši pradedje so si res znali izbrati lepe kraje. Na slovenski zemlji sem, na zemlji, ki je in ostane slovenska, dasi jo tlači nemški naseljenec. Ni mu dovolj, da dobro živi tu na krasni naši zemlji. Hoče vzeti našemu slovenskemu ljudstvu tudi narodnost. Prijazen je slovenski Korošec. Na otrocih se že to opaža. Čebljala je mala skupina na cesti slovensko. Pa sem jih ogovoril in povprašal za pot, dasi je cesta široka. In ti so ti rekli: »Wir verstehen nicht slovensisch«. Drugi otroci so me srečavali in pozdravljali z »Guten Tag«, dasi so govorili med seboj slovensko. A na slovenski zemlji sem kljub tem »nemškim« pozdravom. Dokazuje mi to slovenščina, ki ti jo govori med seboj živahna mladina, to dokazujejo pozdravi odraslenih koroških Slovencev in Slovenk, ki me prijazno pozdravljajo »Dober den«. Med potjo govorim z delavci, ki hite na shod v Sveče, kamor tudi jaz končno prisopiham. Velik prostor. Nad sto delavcev. Rutar me koj nahruli. Dasi prvič tu, sem koj doma. Rutar mi pove, da je imel že dopoldne shod v Št. Janžu, tam, kjer je govoril poleti kranjski Janez Ev. Krek. Kmalu prihiti tudi Čebulj, pa smo zborovali malodane dve uri. Če mislite, da bom zdaj poročal, kaj vse da sta govorila Čebulj in Moškerc, se motite. Čebulj je govoril o delavskem združevanju, Moškerc pa o vzrokih draginje in pa, zakaj se morajo delavci stanovsko združevati. Najboljši vtis sem dobil na shodu. Prepričan sem, to delavstvo preizkušeno v bojih bo ostala trdna in močna trdnjava v boju za obstanek našega slovenskega koroškega ljudstva. o.

Krvoses kapitalizem.

Javornik. Naš inženir Kajske vidi vsako napako, ki jo delavec stori. Če vidi le kako cunjó na tleh, pa že vpije. Pri električnem motorju pa ne vidi ubitega okna, kajti ubil ga je mojster sam. Pri nas je že tako, mojster sme poškodovati motor in delavec se tudi sme poškodovati. Minuli teden smo prevažali železnične vozove na plin. Voznik električnega voza ni hitro ustregel našemu mojstru Pašniku, ker je bil zadržan. Mojster je pobral kamen in ga vrgel v električni motor. Sreča je bila, da ni zadel voznika, a okno je razdrobil. Ko bi kaj

In od takrat je Aksjonov nehal pošiljati prošnje, nehal upati in je samo molil k Bogu. Aksjonovu so prisodili knute in ga sklenil poslati k prisilnemu delu. Tako so tudi storili. Pretepli so ga s knutom in ko so se mu zacelile rane, so ga poslali v Sibirijo z drugimi prisilnimi delavci.

V Sibiriji je preživel Aksjonov 26 let pri prisilnem delu. Lasje na glavi so mu pobelili kot sneg in brada je zrastle dolga, ozka in siva. Vsa veselost ga je minila, hodil je tiho, govoril malo, nikoli se ni smejal in pogosto molil k Bogu.

V zaporu se je Aksjonov naučil šivati črevlje in za prisluzen denar je kupil evangelij in ga čital, kadar je bilo v ječi svitlo; ob nedeljah je hodil v jetniško cerkev; čital je »apostol« in pel na koru — njegov glas je bil vedno lep. Pazniki so ljubili Aksjonova radi njegove ponižnosti in tovariši v zaporu so ga spoštovali in imenovali »očko« in »božjega človeka«. Ko je bilo treba česa prositi, so vselej tovariši poslali Aksjonova k paznikom in ko so nastali spori med kaznjenci, so vselej poklicali Aksjonova, da rzsodi.

(Konec prilodnjich.)

»Kaj pa zdaj?«

In ji je odgovoril:

»Carja bo treba prositi, nedolžni ne sme poginiti.«

Žena mu je povedala, da je že pisala prošnjo na carja, a ni prišla do njega. Aksjonov ni ničesar odgovoril in je le sklonil glavo. Tedaj je rekla žena: »Nisem zastoj videla v sanjah, — ali se spomniš — da si osivel. In sedaj si res osivel od gorja. Da bi ne bil tedaj odpotoval!«

In začela mu je gladiti lase in je rekla: »Vanja, srčni prijatelj, povej ženi resnico, ali nisi storil?«

Aksjonov je odgovoril: »Tudi ti to misliš o meni,« — in si je pokrtil obraz z rokami in je zajokal. Potem je prišel vojak in ukazal ženi in otrokom, naj odidejo. In Aksjonov se je zadnjič poslovil od svojih.

Ko je žena odšla, je Aksjonov jel razmišljati, kaj sta govorila. Ko se je spomnil, da ga je žena sumila in vprašala, je-li ubil trgovca, je rckel sam pri sebi: »Jasno je, da razun Boga ne more nihče vedeti resnice, in samo Njega moram prositi in samo od Njega upati milosti.«

takega storil kak delavec, bi se precej obračunalo z njim.

Sava. Skrajni čas je že, da se razmere v naši tovarniški kantini izpremenijo. Zaradi sprijetih živil se mora kantiner zagovarjati pred sodiščem, tako daleč smo že prišli. Ako delavec, ki je zadržan, pošlje fanta v kantino kaj iskati, dobi polovico tega, kar je plačal.

Za tobačno delavstvo.

Shod priredi naša organizacija prihodnji petek zvečer takoj po dokončanem tvorničnem delu v prostorih S. K. S. Z. Na shodu govori dr. poslanca dr. Korošec in dr. Krek.

Izboljšanje plač, katero smo zadnjič omenjali, ni zadovoljilo vseh delavskih kategorij. Opravičeno so vznepoljene delavke anistekarce in v skladilnici, ker se je premalo oziralo nanje. Naša organizacija stori vse potrebne korake, da se doseže boljše izboljšanje. Uvedene so obširne poizvedbe, da se poizve mnenje delavstva. Tudi druge kategorije niso zadovoljne.

O izboljšanju plač se nam piše: Prejemalke nismo zadovoljne. Nujno potrebno je, da postanejo prejemalke stalno nastavljene. Ko postane prejemalka stalna, mora pa čakati še 5 let na tedensko plačo.

Odgovor na spomenico avstrijskega tobačnega delavstva po glavnem ravnateljstvu je tobačnemu delavstvu že splošno znan, ker se je razdeljeval med delavstvo v slovenščini in nemščini. Odgovor ni tak, da bi v vseh točkah vstrel delavskim zahtevam. Za danes se še vzdržimo vsake kritike, ker zavzame naše delavstvo tako glede na spomenico, kakor tudi na izboljšanje plač svoje stališče. Na vsak način se mora doseči, da se tobačnemu delavstvu ugodne zahteve. Država mora imeti zadovoljno delavstvo, naj potem jokajo in stokajo drugi kapitalisti kolikor hočejo. Pravična ureditev službenega razmerja, penzij sta glavni zadevi, ki naj se ugodno rešita v jubilejnim letu tistega modrega avstrijskega vladarja, ki je dal svojim ljudstvom splošno volivno pravico. Delavstvo ne odneha, dokler ne doseže, kar zahteva. Nismo denarja, pravi morebiti glavno ravnateljstvo. Naj ga dá finančno ministrstvo. Ga že dobi, ako hoče. Saj se je pocenila po novih strojih fabrikacija, in zakaj bi bogataši ne plačevali dražje »specialitete«. Podraže naj finejše viste »blaga«, ki ga kade tisti, ki so bogati, pa bo imel tobačni monopol dovolj sredstev, da ustreže upravičenim zahtevam tobačnega delavstva.

Nad vse čudno je, da že zdaj ni v ljubljanski tobačni tvornici razglašeno vsem delavstvu, za koliko so se izboljšale plače. Nujno je, da se to prav povsod zgodi.

Zborovanje je bilo v Fürstenteldu dne 15. decembra in v Celovcu dne 17. decembra. Pri obeh zborovanjih je poročal tovariš Ullreich o gospodarskem položaju tobačnih delavcev in o namenu zveze tobačnih delavcev. Poročevalec je govoril tudi o predlogih, ki pridejo v centralo pri glavnem zborovanju. Predlogi so se jednoglasno odobraval. Pri obeh zborovanjih se je konstituiral tudi odbor krajevne skupine in izvolili odposlanci za glavno skupščino.

Ottakring. Na razna domnevanja »Tobačnega delavca« bodi povedano, da imamo glede podpor vse v redu. Določila glede podpor se točno izpolnjujejo, vsled tega ni domnevanje »Tobačnega delavca« nič družega, kot prazna laž. Za naprej pa prosimo, da poveste vedno ime. Neka delavka, morebiti ravno tista, ki je to pisala, je dobila bolniške podpore v znesku 30 K, poleg tega še 10 K izvanredne podpore, morala pa se ji je odkloniti podpora »Entbindungsunterstützung«. Tako pridejo v list notice, ki lažejo.

Hajnburg. Na domnevanja »Tobačnega delavca« z dne 15. decembra pojasnimo sledeče: V prvi vrsti obžalujemo, da je stvaren pogovor glede slabega stanja gospode tovariše spravil tako hudo v zadrego. Na koncu si upa dopisovalec nam očitati, da lažemo, ker smo krivi. To je laž, kakoršna more priti le od socialnega demokrata. Mi vemo, na koga je naperjena njegova trditev, pojasnimo pa še enkrat, da dotični ni član zveze; kljub temu ga čislamo bolj kot deset junakov rdečkarjev.

Prometna zveza.

Našim krajevnim skupinam in nabiralnicam. Za mesec december je treba plačati prispevke za naslednje smrtne slučaje: 1. g. Jožef Bruggler; 2. g. Anton Eckstein, Linc; 3. g. Franc Tomashek, Dunaj-Hütteldorf; 4. g. Prokop Mayer, Eggenburg; 5. ga. Ana Maria Egger, Feldkirch; 6. ga. Ida Bauer, Dunaj, juž. žel.; 7. ga. Frančiška Vuga, Sarajevo; 8. g. Demeter Buzulak, Hrkany; 9. g. Ivan Soder, Dunaj-Matzleinsdorf; 10. ga. Ivana Hupac, Dunaj-Matzleinsdorf; 11. ga. Elizabeta Nemeč, Maribor; 12. ga. Frančiška Merschitzka, Gmunden; 13. g. Mihael Kirchgassner, Golling; 14. ga. Julija Winter, Znaim; 15. g. Franc Seitberger, Št. Hipolit. — Imamo 15 smrtnih slučajev. Za vsak slučaj 5 vinarjev, skupaj 75 vinarjev, ki jih plačaj vsak član.

Osrednje vodstvo »Prometne zveze«.

Shod v Volčji Dragi se bo vršil v nedeljo, dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne. Govoril bo državni poslanec g. Jožef Gostinčar.

Kolesa pri železniških vozovih. Znanstveno se je dokazalo, kako se obrabijo kolesa pri železniških vozovih. Če je prevozil železniški voz 1000 km, je povprečno vsako kolo izgubilo 85 gramov teže. Če se kolo zavira, izgubi teže še nadaljnih 45 gramov. Če ta povprečna števila ne soglašajo pri vseh opazovanjih, je to odvisno od jakosti jekla, iz katerega so delana kolesa. Izrabljenje koles se ne vodi samonasebi tako veliko, a če se pomisli, koliko množico jekla se sčasoma izgubi, nastane vseeno veliko število. Vlak n. pr., ki ima 25 voz, teče 100 km daleč. Ako bi se stehalo kolesje pred vožnjo in po vožnji, bi se zaznal deficit okoli 2 funtov. Vsak dan in vsako uro se to vrši in neprenehoma se manjša material železniških voz. Toda če bi se kolesa samo izrabila, naj bi že bilo, a kolesa ne ostanejo več okrogla in treba jih je spiliti in ogladiti in pri tem se izgubi največ železa. Nazadnje, ko je izgubilo kolo že kakih 50 kg na svoji prvotni teži, se ga vrne v tovarno med staro šaro. Predno se to zgodi, mora preteči zavirano kolo 95.000 kilometrov, nezavirano pa 145.000 km, povprečno 125.000 do 130.000 kilometrov. Po teh računih teče kolo voza za osebe kakih 5 let, kolo tovornega voza pa kakih 8 let.

C. kr. železniškemu ministrstvu. K 60-letnemu vladarskemu jubileju Njegovega Veličanstva prosimo visoko železniško ministrstvo, da vse delavce po končanem poskušnem letu sprejme v provizijski fond, ne da bi se jih zdravniško preiskalo, ako so dokazali z zdravniškim spričevalom pri vstopu v službo, da so zdravi. Apelujemo na vse krščansko misleče faktorije, da se topla zavzamejo za to vprašanje, ter se jim v zaupanju na stvar v naprej zahvaljujemo. — Več železničarjev.

Prošnja uslužbencev c. kr. avstrijskih državnih železnic. Uslužbenci c. kr. avstrijskih državnih železnic naj se ganejo in vložijo na pristojnem mestu prošnjo, da bi cesar za svoj 60-letni vladarski jubilej dovolil, da se vsakemu državnemu uslužbencu vštejejo leta, ki jih je služil pri vojaki, v penzijska ali provizijska leta. Najmanj pa to, da se jim ta leta štejejo v čas stalnega nastavljenja.

Sekcijski svetnik dr. Geutebrück odlikovan. Cesar je načelnika glavne pisarne železniškega ministrstva, sekcijskega načelnika dr. Alberta Geutebrück, odlikoval z redom železne krone 3. razreda.

Zimska služba strojnih uslužbencev južne železnice na Dunaju. Velikokrat smo že opozarjali na nevarnost, ki je vedno pri menjavanju železniških strojev. Dogodki so potrdili to, kar so železniški uslužbenci po svojih časopisih poročali. Čutimo se dolžne, še enkrat opozoriti na žalostna dejstva, kajti to ne gre, da bi vsled slabe razdelitve nastajale nesreče. Sedanja zimska služba kaže, da so gospodje hitro pozabili na migljaje. Strojvodja in kurjač, kateremu je za vožnjo odkazan vedno eden in isti stroj, morata natančno poznati sestav tega stroja. Vsak stroj ima svoje lastnosti, in zato mora imeti stroj vedno ljudi, ki vedo, kako se z njim ravna, da se vožnja vrši brez zapreke. Da pa strojvodja in kurjač, ki vozita z enim in istim strojem komaj vsakih osem dni ali dva in tri tedne, ne moreta vedeti, kako je treba s strojem ravnati, to je umevno. Tako se pokonča stroj, da je človeka groza. Kakšna nesreča lahko nastajalo se bo mogoče, da pozimi niso tako težki vlaki kot poleti. To je deloma prav. Toda, da pozimi vlaki težje vlečejo kot poleti, to si lahko vsakdo predstavlja. K vsem tem se mora spune, ako bi stroj naenkrat odpovedal. Ugovar-

ščati po ceveh pod vagoni para iz stroja, da se segrejejo vozovi. To pa tudi veliko pare vzame stroju. Odkod pa se naj jemlje para, ako se jo več porabi, kot jo je mogoče narediti. Temu je krivo tudi to, ker se uporablja na železnici slab premog. Dostikrat se zgodi, da ventili pri ceveh, ki so napeljene pod vagoni, odpovedo. Para uhaja na prosto. Ako bi se skrbelo, da bi bili ventili dobri, koliko pare bi se prihranilo. Opozorjamo ravnateljstvo južne železnice na te nedostatke in naj tudi skrbi, da jih odpravi. Zgoraj omenjeno dejstvo glede strojev zagovarjajo s tem, da govore, da je premalo strojev in da jih je veliko v popravi. Ta zagovor pa ne velja! Strojev je že davno premalo. Promet je leto za leto večji. Vožnji čas vsako leto manjši, teža se je zvišala na največjo stopnjo in poleg tega se rabi še slab premog. Vsled tega so stroji preveč obteženi in se hitreje pokvarijo, kot se je to zgodilo pred leti. Pomanjkanje strojev mora nastopiti, ako se ne bo omissilo novih, ki so brezpogojno potrebni za sedanji promet. Če strojevodje protestirajo proti zanemarjanju strojev, se jim lepo in ne redkokrat odgovori: Če vam ni všeč, kar povejte. Bo pa kdo drugi mesto vas vozil, vas pa bomo dali v ono in ono službo (ki je samoobsebi umevno slabša). Na ta način se upliva na ljudi in se jih po ovinkih sili, službo na ta način opravljati. In potem vozijo z boječo mislijo, kaj se bo zgodilo in kaj se lahko zgodi. Da nosijo vso odgovornost oni, ki tako ukazujejo, na to se ne misli. Da pa uslužbenci odklanjajo odgovornost, to je pač samoobsebi umevno. Občinstvo, ki se vozi po železnici, naj se zavzame za zahteve strojevodij, ker gre za varnost njegovega življenja!

Visokemu c. kr. železniškemu ministrstvu. Visoko c. kr. železniško ministrstvo prosimo, da ukrene potrebno, da se bo enkrat delavcem točno izplačalo pač prisluzeno zvišanje plač (vsakih 5 let 10 vinarjev). Znani so nam slučajji, ko morajo delavci čakati več kot šest let, in če prosijo, se jih hitro in surovo odslovi. Prihodnjič bomo take slučaje navedli. Dalje se prosi c. kr. železniško ministrstvo, da vpelje za delavce časovno povišanje od 2 do 3 let.

Ljubljana. Strokovna komisija je sklenila, da posluje njen zaupnik vsak delavnik za ljubljansko delavstvo v prostorih S. K. S. Z. od 6. do 7. ure zvečer.

IZJAVA.¹⁾

Na poziv »Slovenskega Naroda« odgovarjam sledeče: Ni res, da se je afera Karola Hlebca vršila za kulisami društvenega doma, ker sem isto uro, ko sem stvar zvedel, Karola Hlebca izgnal ven, če tudi se je afera vršila v njegovem stanovanju, v šoli. Pač pa je res, da se je vršila za kulisami nekaterih pristašev »Slovenskega Naroda«, saj jim je bilo dobro znano, ker so zvedli po svojem tukajšnjem preiskovalnem sodniku celo afero. Toliko bolj sem upravičen trditi, da je resnica, kar pravim, ker mi je dobro znano, kako se je hujskalo ljudi po tovarni proti moji osebi vsled odločnega nastopa. Jaz se ne oziram ne na levo, ne na desno, ampak storim to, kar mi veleva vest in dolžnost. Dopisovalca dotičnih vrstic mi ni treba iskati, kere bo itak približno znan. Kar se pa tiče pikantnih stvari, pripuščam to dopisniku »Naše Moči« samemu, ker najbolje vé. Da je pa s tem imela sodnija opraviti, to ni moja krivda, ampak drugih. Jaz sem le hotel toliko, da ga šolska oblast prestavi. Kljub temu pa, da je sodnija imela opraviti, stvar še ni jasna, ker imam pričo, proti kateri je žena K. Hlebca govorila te-le besede: »Jaz sem deklet rekla, naj kaj . . . to je ena. Ko je bilo že večinoma znano, je K. Hlebec pregovoril mojo hči, da je podpisala izjavo na »Slovenca«, v kateri hoče tajiti, da ni res in da je cela govorica laž. Ko sem to izvedel, je moral Hlebec enkrat za vselej društveni dom zapustiti. Vpošteva se tudi lahko pismo, ki ga je pisal Hlebec g. kaplanu, kjer pravi, kako moremo kaj takega storiti. Če se vse to vpošteva, se vidi, da se ima opraviti z osebami, ki se lagati ne sramujejo, ki so pa tudi dovolj predrzne. Sicer je pa najbolje, da pometa vsak najprvo pred svojim pragom, potem mislim, da bo tudi dotična oseba imela malo prilike pisariti v »Narod«.

Z odličnim spoštovanjem
Anton Jeriha.

¹⁾ Za vsebino tega spisa je odgovorno uredništvo le v toliko, kolikor to prepisuje postava.

„Naša moč“
izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.
Cene inseratom so:
za male šestopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petič vrsta, 2 krat 7 v. petič
vrsta, 3 krat 5 v. petič vrsta.
Uredništvo in upravništvo
„Naše moči“
Kopitarjeve ulice šte. 2.

Tovarna
za stole
Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26—2
vsakovrstne stole
od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stojnj in franko.

Delavke in delavci pozor!
Najcenejšo
dežnike in solnčnike
domačega izdelka
priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti
Josip Vidmar
v Ljubljani
Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

Vedno sveže blago!
A. Lukić
Ljubljana, Pred škofijo 19.
priporoča svojo
veliko zalogo izgotov-
ljenih oblek za dame,
gospode, dečke in de-
klice po najnižji ceni.
Solidna postrežba!

Ustnov-
ljeno let
1862.
Milko Krapeš urar
Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe.
Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov
Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.
Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.
JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja
na par
Poljanski nasip
Ozke ulice št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata
svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in
novosti v
konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!
Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:
Češnik & Milavec
(pri Češniku)
Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago
za ženska in moška oblačila.
Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

AUSTRO - AMERICANA

TRIEST NEW-YORK
Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
Simona Kmetelca
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg šte. 10
Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji
Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene